

مادام توسو در شیراز

Photo by: Nazbanoo Moshir Fatemi

همیشه آرزو داشتم موزه جذاب و مشهور لندن، مادام توسو را از نزدیک بازدید کنم. در این موزه مجسمه های مومی شخصیت های مشهور دنیا به نمایش گذاشته شده است. این مجسمه ها بی نهایت زیبا کار شده اند. به طوری که بسیاری از آن ها تا از نزدیک لمس نشوند بازدید کننده پی به مجسمه بودنشان نمی برد. مجسمه های مادام توسو تصویری است از مشاهیر تاریخی تا عصر امروز، چهره های هنری، ورزشی، سیاسی و کسانی که از نزدیک ملاقات کردن آن ها برای بسیاری آرزوست. اما در بازدید از این موزه می توانید با آن ها حتی عکس یادگاری داشته باشید. بنیانگذار این نوع از مجسمه ها، مادام توسو بوده که در قرن هفدهم می زیسته است. مادام توسو با ساخت این موزه، حال را به تاریخ پیوند می دهد. به صورتی که اکنون در این موزه می توان شخصیت هایی را ملاقات کرد که جزوی از مشاهیر عصر امروز هستند و تاریخی برای آیندگان. مادام توسو که پیشنهاد ساختن آن را داد، راهب های خلاق بوده که شاید فکر نمی کرد تا این اندازه در جذب گردشگر موفق باشد. گذشته از این قیمت ورودیه این موزه چند برابر موزه ی لوور پاریس است. در سفری که به شیراز داشتم با نمونه ی کوچکی از

این موزه در خانه تاریخی زینت الملک و ارگ کریم خانی آشنا شدم. اما خانه زینت الملک به عکس موزه مادام توسو گذشته در حال به تصویر می کشد. برای نگرش تاریخ فارس به آینده زمان و به یاری هنرمندان برجسته این سرزمین و نیز به منظور آشنایی هر چه بیشتر با شرح و حال بزرگان این دیار سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس و بنیاد فارس شناسی در خانه زینت الملک اقدام به برپایی تندیس های بزرگ و مشاهیر فارس در موزه ای به نام گنجینه تاریخ فارس کرده است. این خانه به خاطر سکونت خانم زینت الملک قوامی دختر قوام الملک چهارم به این نام مشهور است و از شاهکارهای معماران هنرمندان دوران قاجاریه به شمار می آید برپایی این موزه در خانه زینت الملک موجب شده شهر شیراز چون نگینی در عرصه گردشگری بازدید کنندگان داخلی و خارجی بی شماری را به

سوی خود جلب کند. این عمارت زیبا از خانه های قدیمی شیراز است که در خیابان لطفعلی خان زند بالاتر از خیابان درب شیخ و در ضلع غربی نارنجستان قوام قرار دارد. این عمارت که به فاصله یک کوچه از نارنجستان قوام قرار گرفته است و به وسیله یک راه زیرزمینی بدان مرتبط بوده «اندرونی قوام» و محل رفت و آمد محارم قوام بدان جا بوده است. شما می توانید در این بنا چهره های مشهور سیاسی، عرفانی، سلطنتی، ادبا، شاعران، هنرمندان، جنگجویان و ... را از نزدیک ملاقات کنید. از جمله ی برخی از این چهره ها می توان خشایار شاه اول، اتوسا، شاپور ساسانی، باربد، سیبویه، میرزا جهانگیرخان، محمد نمازی، زینت الملک، آیت الله سید نورالدین هاشمی، آیت الله محلاتی، علی ساعی، صولت الدوله، مهمدی حمیدی، ابن مقفع، منصور حلاج، باباکوهی، شیخ روزبهان، سعدی شرازی، علامه قطب الدین، آبش خاتون، فیروز آبادی، شاه شجاع، علامه دوانی، بابا فغانی، ملاصدرا، اللهوردی خان، عیسی خان، کریم خان زند، لطف علی خان، آقا محمدخان، میرزای شیرازی، آیت الله لاری، وصال شیرازی، قصیرالملک، نصرالله مردانی و شهید مجید سپاسی را نام برد.

این بنا از سال ۱۳۷۳ در اختیار بنیاد فارس شناسی قرار گرفت و با همکاری سازمان میراث فرهنگی و اعتبارات استانی و کمک های مردمی مرمت آن آغاز شد. زیرزمین این خانه در سال ۱۳۷۴ با مرمت و تجهیز به «نگارخانه فارس» تبدیل شد. خانه زینت الملوک که هم اینک محل استقرار دفتر بنیاد فارس شناسی است، دربرگیرنده مرکز انجمن های دوستداران محیط زیست فارس، هنرمندان جوان فارس، دوستداران میراث فرهنگی فارس است. ساختمان بنیاد فارس شناسی (خانه زینت الملوک) در تاریخ ۱۳۵۲ با شماره ۹۳۸ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

شاپور ساسانی

شاپور ساسانی پسر اردشیر دومین پادشاه ساسانی پس از درگذشت پدر در اواسط قرن سوم میلادی به سلطنت رسید. از وقایع زمان او آمیختگی دین و سیاست و شکل گیری جامعه روحانیت رسمی زرتشتی توسط کرتین ظهور مانی و گسترش مانویت بود. از کارهای شاپور شکست رومیان و به اسارت گرفتن والرینوس پادشاه روم نگارش کتیبه کعبه زرتشت و نقش پیروزی خود بر والرین در نقش رستم است.

آتوسا

آتوسا دختر کورش بزرگ موسس سلسله هخامنشیان و مادرش ماندانا بود چون در دوره هخامنشی ازدواج ها مصلحتی و سیاسی بود وی ابتدا همسر کمبوجیه بعد بردیا و سپس زن داریوش اول دومین پادشاه هخامنشیان گردید. وی در دربار دارای نفوذ و قدرت بود و پسرش خشایار شا پس از مرگ داریوش به سلطنت رسید و در ایرانیان جنگ های ایران و یونان نقش مهمی داشت.

زینت الملک

زینت الملک قوامی دختر حبیب الله خان قوام و خواهر ابراهیم خان قوام و قوام الملک پنجم بوده است. خاندان قوام الملک از نسل ابراهیم خان کلانتر اعتماد الدوله شیرازی هستند. موزه های مختلف به عنوان والی و کلانتر در فارس حکومت می کرده است خانم زینت الملک زنی خیر بوده است و دهه های محرم و عزاداری ؟ خیریه در منزلش برپا بوده. آورده اند که وی کپن هایی جهت مستمندان آماده نموده که برای اغلامی نظیر برنج، گوشت، قله، شکر و .. بوده است.

ملاصدرا

محمبن ابراهیم معروف به صدرالدین و صدرالمتالهین مشهور به ملاصدرا از فیلسوفان برجسته ایرانی در قرن یازدهم هجری است. وی از شاگردان شیخ بها الدین عالمی معروف به شیخ بهایی میرداماد و ابوالقاسم میرفندورسکی بود. پس از ترک اصفهان مدت هفت سال در قریه کهک واقع در دامنه کوه در چهار فرسنگی قم به تهذیب نفس و ریاضت مشغول شد. اما قلی خان حاکم فارس با موافقت شاه عباس از ملاصدرا دعوت کرد که به شیراز آمده و در مدرسه خان به تدریس بپردازد.

باباکوهی

ابن باکویه مشهور به باباکوهی، در حدود سال ۳۳۰ هجری در شیراز به دنیا آمد و در جوانی به کسب علوم پرداخت و از محضر بزرگان و مشایخ زمان استفاده ها کرد و همین که قلبش از انوار الهی روشن شد و مجذوب عوامل عرفانی گردید به سیر آفاق و انفس پرداخت و اغلب مشایخ نامی آن روزگار را ملاقات کرد و هنگامی که شیخ ابوسعید ابوالخیر عارف مشهور به نیشابور رفت ابن باکویه به جای شیخ عبدالرحمن سلمی در خانقاه معروف آن شهر به ارشاد مشغول بود، بین او و شیخ ابوسعید مباحثات مختلف عرفانی درگرفت و ابوسعید به سؤالات وی جواب های شایسته داد.

کریم خان زند

کریم خان زند پس از درگذشت نادرشاه و درگیری با مخالفان در سال ۱۱۷۸ (ه.ق) به عنوان وکیل الرعایا زمام امور را به دست گرفت و تا پایان عمر همین سمت را بر عهده داشت. وی شیراز را پایتخت خود قرار داد و در آن بناهایی همچون بازار، مسجد ارگ و حمام بنا کرد. او به سادگی می زیست و با مردم عدالت و انصاف رفتار می کرد. کریم خان در ۱۳ صفر ۱۱۹۳ (ه.ق) درگذشت و جنازه وی را در عمارت کلاهفرنگی در باغ نظر به خاک سپردند

منصور حلاج

حسین بن منصور بیضاوی مشهور به حلاج از بزرگان عرفا و صوفیه به دستور حامد بن عباس وزیر مقتدر عباسی کشته شدوی در بیضا در فارس فعلی به دنیا آمد و مدتی تحت تعلیمات عارفانه سهل بن عبدالله تستری قرار گرفت. او بعدها با جمعی از صوفیه عصر خود محشور شد که از میان آنها می توان به جنید بغدادی اشاره کرد. حلاج همچنین سالهای چندی از عمر خود را در زندان سپری کرد. گفته اند خلیفه عباسی به دلیل برخی مخالفت های سیاسی و همچنین مخالفت برخی علمای دینی با اندیشه های وی ، پس از زدن هزار تازیانه بر وی ، دستان و پاهای او را برید و جسدش را سوزاند و خاکسترش را در دجله ریخت.

لطفعلی خان زند

لطفعلی خان زند آخرین پادشاه دوران زندیه پسر ارشد جعفر خان، زند است لطفعلی خان در نیمه شعبان ۱۲۰۳ (ه.ق) در سن ۲۳ سالگی بر تخت نشست. وی در تمام مدت سلطنت گرفتار کشمکش با آغا محمدخان قاجار بود. بر اثر ابراهیم خان کلانتر شیراز به سال ۱۲۰۶ (ه.ق) به تصرف خان قاجار درآمد و سرانجام آخرین پادشاه زند در کرمان اسیر و پس از کور شدن به تهران منتقل و به دستور خان قاجار به قتل رسید.

سیبویه

ابوبشر عمرو بن عثمان ملقب به سیبویه، یکی از بزرگان علم و نحو لغت عربی در قرن دوم هجری است که در بیضای فارس به دنیا آمده. وی از شاگردان جمادین سلمه بن دینار محدث مشهور، ابوالخطا اخفش کبیر لغتدان یونس بن حبیب بصری و عیسی بن عمر ثقفی از قرت معروف بوده است، وی سپس به خدمت خلیل بن احمد درآمد و با هوش سرشار به نحو عربی پرداخت اثر مهم وی الکتاب، جامع ترین و معروف ترین کتاب در دستو زبان عربی است.

